

педагогіки з метою вдосконалення освітнього процесу, пошук оптимальних умов для засвоєння змісту навчального матеріалу вимагають від майбутнього вчителя початкової школи не тільки високої компетентності у предметній галузі, але й достатньої підготовленості до самоосвіти та прояву творчої активності. Нова Українська школа висуває підвищені вимоги до професійної підготовки вчителя початкової школи, як до творця освітнього процесу, який володіє інноваційними методиками та технологіями навчання.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
2. Бахмат Н.В. Дидактико-методичне моделювання в системі фахової підготовки майбутнього вчителя початкової школи // Освіта та наука в умовах глобальних викликів : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 11-13 червня 2010 р. – Сімферополь-Судак : ВіТроПринт, 2010. – С.64-67.

УДК 378.011.3-052:373.3.091.322

Лалак Наталія Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Граб Мар'яна Василівна,
магістр спеціальності «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У сучасній гуманістичній парадигмі освіти дитину розглядаємо як найвищу цінність, що володіє величезними потенційними можливостями саморозвитку, умови для якого створюються саме в процесі виховання. Однак реальний стан виховання підростаючого покоління свідчить про те, що його рівень не відповідає вимогам сьогодення. В умовах несприятливого впливу економічних і соціальних факторів сучасне виховання молодших школярів постає засадничою основою для перспективних соціальних змін. Об'єктивна ситуація зумовлює доцільність пошуку оновлених підходів і до підготовки майбутніх педагогів до позакласної виховної роботи з молодшими школярами з урахуванням вимог сучасних шкіл України.

Проблема готовності вчителя до виховної взаємодії з учнями є стрижневим питанням педагогіки усіх часів. Її основи закладено в роботах класиків педагогічної науки (Я. Коменського, А. Макаренка, С. Русової, В. Сухомлинського, К. Ушинського). Важливими також є погляди на порушену проблему сучасних українських філософів: В. Андрущенко, Л. Губерського, І. Зязюна, В. Кременя, М. Михальченка, В. Огнев'юката ін., психологів

Б. Ананьєва, І. Беха, Л. Виготського, М. Дьяченка, Л. Кандибовича, О. Киричука, Н. Левітова, В. Молякитоцо. Педагогічна наука особливого значення надає професійній підготовці вчителів початкових класів. Фахова готовність майбутніх учителів до виховної діяльності стала об'єктом дисертаційних робіт С. Барановської, О. Демченко, О. Дубасенюк, Н. Казакової, І. Казанжи, Г. Кіт, С. Лавриненко, С. Литвиненко, Л. Мацук, Б. Нестеровича, О. Отич, Н. Савченко, З. Сироти, А. Степанко, Г. Троцько, О. Філіпп'євої, Л. Хомич, Г. Шаха, О. Шквир, Г. Шпиталевської та ін. Підготовку майбутніх учителів до виховної діяльності досліджували в таких напрямках: готовність до здійснення національного виховання, до виховної роботи засобами народознавства на матеріалі пісенного фольклору, до створення виховних ситуацій, до музично-виховної та самоосвітньої діяльності, до естетичного виховання, до фізичного виховання, до валеологічного виховання, до економічного виховання, до право виховної роботи, до позакласної виховної роботи тощо.

На думку сучасних дослідників (Н. Волкова, В. Воронова, В. Сергєєва, С. Смірнова), позакласна виховна робота є самостійною галуззю виховної діяльності учителя, що здійснюється у взаємозв'язку з виховною роботою на уроці. У позакласній роботі реалізуються загальна мета й завдання виховання як процесу. Як зазначають учені (А. Нісімчук, О. Падалка, І. Смолюк, О. Шпак), мета і завдання виховання визначені потребами сучасного суспільно-економічного розвитку України. У освітніх нормативних документах знаходимо, що на сучасному етапі організації виховного процесу слід переглянути основні завдання позакласної роботи з молодшими школярами.

Науковці у своїх дослідженнях обґрунтовують умови ефективної організації позакласної роботи в початковій школі. Серед них – керівна роль учителя як фасилітатора та модератора. Тому у процесі фахової підготовки на лекційних та семінарських заняттях, під час проходження різних видів педагогічної практики важливо ознайомити майбутніх учителів початкової школи з основними закономірностями позакласної виховної роботи: обумовленість виховання суспільними потребами та умовами життя; взаємозалежність виховання, навчання, освіти та розвитку особистості; визначальна роль діяльності в спілкуванні та вихованні особистості; залежність виховання від вікових та індивідуальних особливостей учнів; взаємозв'язок учня та колективу [2; 5]. Студенти дізнаються, що позакласна робота спирається на певні принципи виховання, а саме: добровільність участі, що сприяє обиранню дітьми профілю занять за інтересами; суспільна спрямованість – зміст роботи повинен відповідати потребам розбудови української держави, відображати досягнення сучасної науки, техніки, культури й мистецтва; розвиток ініціативи та самодіяльності учнів, щоб робота приносила задоволення й була цікавою та корисною; розвиток винахідливості, дитячої технічної та художньої творчості; зв'язок із навчальною роботою – позакласна робота повинна бути логічним продовженням навчально-виховної роботи на уроках.

До основних напрямів позакласної освіти належать: соціокультурний, художньо-естетичний, дослідницько-експериментальний, науково-технічний, дозвілєво-розважальний та еколого-природний [9]. Ці напрями створюють умови для орієнтації й самовизначення особистості: від формування стійких мотивів до самореалізації в професійній діяльності. Позакласна виховна робота є організована на добровільних засадах діяльність учнів, спрямована на розширення й поглиблення їхніх знань, умінь і навичок, розвиток самостійності, творчих здібностей, інтересу до навчання в позаурочний час. Така діяльність базується на вподобаннях і бажанні дітей та повинна бути цікавою для учнів, задовольняти їхні потреби, запити тощо. Основна особливість її в тому, що зміст виходить за межі шкільної програми. Як показує практика, позакласна виховна робота сприяє розвитку мислення молодших школярів, виховує повагу до праці та почуття відповідальності за доручену справу, сприяє дисциплінованості, ініціативності та творчості.

Отже, зміни в соціокультурній сфері суспільства, нові вимоги щодо розвитку підростаючого покоління спричинили певні зрушення в змісті професійної підготовки вчителя. Значущим визнано компетентнісний підхід до підготовки студентів педагогічних ЗВО, відповідно підготовка майбутнього вчителя початкових класів до організації позакласної виховної роботи в контексті компетентнісного підходу до освіти посилює практичне спрямування. За результатами аналізу теоретичних джерел про готовність майбутнього учителя до позакласної виховної роботи, ми розглядаємо професійну готовність до неї як складову загальної готовності до організації виховного процесу та як інтегроване соціально-психологічне утворення, що формується внаслідок укладання цілісного комплексу різних ознак активного стану особистості і є передумовою цілеспрямованої діяльності, усталеності, її регуляції та ефективності.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Особистість учителя як предмет філософсько-педагогічної рефлексії / В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – С.5–12.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід : науково-практичні засади / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 344с.
3. Гончаренко С. У. Фундаментальність професійної освіти – потреба часу / С. У. Гончаренко // Педагогічна газета. – 2004. – № 12 (125). – С.3-7.
4. Зязюн І. А. Філософія освіти: парадигми і технології / І. А. Зязюн // Педагогічні новації столичної освіти : теорія і практика. – К., 2001. – С.7–20.
5. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : бібліотека з освітньої політики / Бібік Н. М., Ващенко Л. С., Локшина О. І. [та ін.] ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112с.
6. Кремень В. Г. Якісна освіта в контексті загальноцивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Педагогіка і психологія. – 2007. – № 2 (55). – С.5–17.

7. Пащенко Д. І. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до гуманістичного виховання учнів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Д. І. Пащенко. – К., 2006. – 36с.

8. Пташнік Н. М. Формування ціннісних орієнтацій молодших школярів у процесі позакласної народознавчої роботи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Н. М. Пташнік. – Вінниця, 2012. – 20с.

9. Пустовіт Г. П. Деякі аспекти методології позашкільної освіти / Г.П. Пустовіт // Шлях освіти. – 2000. – № 2. – С. 11–15.

10. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2001. – № 7. – С. 1–5.

УДК 373.3.091.32:004.5.031.42(043.2)

Лалак Наталія Володимирівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,

Мішко Марія Василівна,

магістр спеціальності «Початкова освіта»,

Мукачівський державний університет

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

В Концепції Нової української школи зазначено, що провідною метою освітньої реформи є підвищення якості освіти. Серед чинників, які забезпечують якість початкової ланки загальної середньої освіти можна виокремити впровадження методик особистісно і компетентісно зорієнтованого навчання, виховання і розвитку молодших школярів, технологічність освітнього процесу, адекватну підготовку педагогічних кадрів. Як показує практика, у майбутніх педагогів ще не завжди сформована здатність динамічно реагувати на запити громадського життя, вони не повною мірою володіють сучасними передовими освітніми технологіями, які сприяють всебічному розвитку особистості молодшого школяра.

В контексті сьогодення, вчитель початкової школи має орієнтуватися не лише в типових педагогічних ситуаціях, але й розуміти специфіку організації навчальної діяльності в умовах варіативності освітнього простору в початковій школі, вміти застосовувати інтерактивні технології навчання з метою залучення всіх школярів до процесу пізнання [4].

З'ясовано, що основна причина труднощів в майбутніх учителів щодо реалізації інтерактивного навчання молодших школярів – недосконалість знань з особистісного розвитку учнів та недостатній рівень готовності до такого

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>